
[2025-69-RE](#)

Causa 2025-69-RE

(Puig Muñoz c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 443-2025. Recurs d'empara

Aute del 16 d'octubre del 2025

BOPA núm. 127, del 29 d'octubre del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 de juliol del 2025, per la representació processal de la Sra. Andrea Puig Muñoz, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 30 de juny del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a la defensa i a la presumpció d'innocència, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com la del principi de contradicció, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li la sentència recorreguda i, per via indirecta, la sentència dictada pel Tribunal de Corts, el 19 de febrer del 2025;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Cautlet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 19 de febrer del 2025, el Tribunal de Corts va condemnar la Sra. Andrea Puig Muñoz com a responsable penalment en concepte d'autora d'una contravenció penal de lesions doloses, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a la pena d'1 mes d'arrest domiciliari condicional, amb un termini de suspensió de la condemna d'1 mes, així com al pagament de les despeses processals causades.

En concepte de responsabilitat civil, la condemnada havia d'indemnitzar la víctima en l'import de les despeses mèdiques derivades dels fets d'autoles, sense que el quàntum de les mateixes pogués sobrepassar la suma de 200,00 €, havent de ser acreditades per la perjudicada en un termini màxim de 2 mesos a partir de la data de la fermesa d'aquesta resolució, i en cas afirmatiu, el seu muntant es determinaria en període d'execució de sentència.

1.2. La representació processal de la Sra. Andrea Puig Muñoz va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 30 de juny del 2025, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que decidia desestimar aquest recurs i confirmar la decisió de la primera instància.

1.3. El 23 de juliol del 2025, la representació processal de la Sra. Andrea Puig Muñoz va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 30 de juny del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a la defensa i a la presumpció d'innocència, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com la del principi de contradicció.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent circumscriu l'objecte del seu recurs d'empara en la consideració de si la manca de la seva declaració suposa o no suposa una vulneració del dret al procés degut.

- La Sala Penal estima que no ha existit aquesta vulneració, perquè el Codi de procediment penal estableix que no és preceptiu portar a terme cap diligència d'instrucció quan els fets són clarament constitutius d'una contravenció penal, i que l'assistència d'un lletrat tampoc és preceptiva en els procediments seguits per contravencions penals. D'entrada val a dir que ni en el recurs d'apel·lació, ni en la vista oral ningú va dir que l'assistència lletrada no fos facultativa o que calia haver portat a terme una instrucció a l'ús.

- La qüestió és que d'aquesta darrera afirmació la Sala Penal dedueix -perquè el Codi de procediment penal no ho diu enlloc- que en el procediment de contravenció penal la declaració de l'encausat no és preceptiva.

- Segons el parer de la recurrent, aquesta és una interpretació absolutament contrària als drets de tota persona investigada (recordem que quan l'article 10.2 recull el dret a la defensa no limita subjectivament l'abast dels afavorits de l'esmentat dret, sinó que parla de "*tothom*"). De fet, encara que el Codi de procediment penal o la Llei qualificada de la Justícia diguessin -que no ho fan- que en el procediment per contravenció penal la declaració de l'encausat no resulta preceptiva, aquesta previsió seria contrària al text constitucional.

- En tot cas, difícilment es pot determinar que uns fets són clarament constitutius d'una contravenció penal si prèviament no s'ha donat oportunitat a l'encausat perquè es pronunciï sobre els mateixos, perquè per molt que uns fets siguin clarament delictius resulta imprescindible vincular-los amb la persona encausada (no seria la primera vegada que erròniament s'han atribuït uns fets a la persona equivocada), no sent admissible que es parteixi d'una idea preconcebuda sobre qui ha estat l'autor dels fets. De fet, precisament aquest cas és paradigmàtic al respecte, ja que la denunciante, en seu policial, va manifestar clarament que la persona que l'havia agredit no havia estat ella, sinó la seva

parella.

- Considera que del dret a un procés degut deriva l'exigència que qualsevol persona a la qual se li imputa un il·lícit penal tingui l'oportunitat de declarar, perquè en cas contrari: a) es vulnera el seu dret a defensar-se dels fets imputats; b) es vulnera la seva presumpció d'innocència, atès que se li imputa un il·lícit penal sense tenir en compte el més elemental element de descàrrec, com ho és la declaració de l'encausat; i, c) es vulnera el principi de contradicció, atès que s'imputa un il·lícit penal sense que la part acusada pugui manifestar-se sobre els fets que se li imputen.

- Segons el seu parer, l'argument que l'encausada ja ha pogut defensar-se en el judici oral no invalida tot l'exposat, perquè el dret a un procés degut no entra en joc en el moment del judici oral, sinó que abasta tot el procediment penal, de la mateixa manera que tampoc es pot sostenir, des d'una òptica respectuosa amb el text constitucional, que la presumpció d'innocència o el dret a la defensa només resulten aplicables a partir de la celebració de la vista oral.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li la sentència recorreguda i, per via indirecta, la sentència dictada pel Tribunal de Corts, el 19 de febrer del 2025.

2.2. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Penal exposa fil per randa la successió dels fets, començant a partir del 9 de març del 2024, quan la recurrent va requerir la presència del Servei de Policia per haver estat agredida per una persona i haver caigut les dues a terra; la recurrent va denunciar l'altra persona i aquesta va ser detinguda per un presumpte delictes contra la integritat física i moral; seguidament de l'informe policial va resultar que arran d'una discussió es van agafar mútuament pels cabells i van caure a terra, patint ambdues lesions de diversa consideració; mitjançant una ordenança penal del 10 de març del 2024, el batlle va decidir, entre altres qüestions, deixar sense efecte la detenció de l'altra persona, condemnar-la com a autora d'un delictes menor de lesions doloses i deduir testimoni dels fets pel que feia a la Sra. Andrea Puig Muñoz per una presumpta contravenció penal per lesions doloses.

- Així doncs, el 28 de març del 2024, el batlle instructor la va citar a comparèixer en el marc de l'ordenança penal, informant-la que la intervenció d'un lletrat no era preceptiva, però que podia nomenar un advocat de la seva elecció. No obstant això, el 2 de maig del 2025, l'advocat de la recurrent va informar que aquesta no tenia cap intenció d'acceptar una pena que li pogués ser proposada per ordenança penal, ja que no havia comés cap il·lícit penal.

- El 7 de juny del 2024, la recurrent va comparèixer davant la Batllia en qualitat d'encausada, prèvia informació dels seus drets processals (foli 54) i atès que no va acceptar l'ordenança penal, el batlle va dictar un aute d'inhibició a favor del Tribunal de Corts, el qual la va citar a comparèixer a la vista oral.

- La Sala Penal constata que de la cronologia efectuada se'n desprèn, efectivament, que la recurrent, inicialment denunciant davant del Servei de Policia i, posteriorment, encausada en el marc del procediment penal contra ella incoat, no va prestar mai, abans de la celebració de la vista oral davant del Tribunal de Corts, declaració en qualitat d'encausada, amb informació prèvia del seu dret a ser assistida d'un advocat.

- No obstant això, aquest fet no vulnera en absolut el seu dret a un procés degut, doncs, de conformitat amb allò que disposa l'article 41 del Codi de procediment penal, quan els fets són clarament constitutius d'una contravenció penal, no escau la incoació i la instrucció de diligències prèvies, sinó la proposició d'una ordenança penal, d'acord amb les disposicions dels articles 42.1 e) i 163 del Codi de procediment penal.

- Si no s'accepta l'ordenança penal, és procedent la inhibició de la causa a favor del Tribunal de Corts pel seu enjudiciament, quedant la instrucció reservada als delictes, en el marc del sumari corresponent, de conformitat amb allò que disposen els articles 42.1 c) i 43 del Codi de procediment penal.

- Per tant, en el procediment de contravenció penal, la declaració de l'encausat no és preceptiva.

- La Sala Penal afegeix que tampoc és preceptiva l'assistència lletrada, sent la seva intervenció facultativa i a discreció de la part, d'acord amb l'article 97 de la Llei qualificada de la Justícia.

- En aquest cas, la recurrent va designar un advocat, el qual va poder tenir accés a les actuacions, assistir a la seva defensada, i fer valer les seves pretensions, de conformitat amb el procediment legalment establert. A més a més, la recurrent no només va ser degudament informada dels seus drets abans de la seva declaració en qualitat d'encausada davant del Tribunal de Corts, mitjançant la cèdula de citació en el seu dia lliurada, sinó també i novament a l'inici de la vista oral, en què ho va ser expressament per part del president del Tribunal.

- Altrament, val a dir que tal i com va tenir ocasió de manifestar aquesta Sala (TSJP 0000087/2020), reprenent la doctrina del Tribunal Constitucional i la del Tribunal Europeu dels Drets Humans, el dret a la presumpció d'innocència exigeix, com a regla general (tot i que no absoluta) que *"les úniques proves que es poden considerar autèntiques proves de càrrec que vinculen als òrgans judicials penals en el moment de dictar sentència, siguin les proves practicades en el judici oral que hagin estat sotmeses al debat contradictori, que, en forma oral, es desenvolupa davant del tribunal sentenciador de manera que la seva convicció sobre els fets enjudiciats s'assoleixi en contacte directe amb els mitjans de prova aportats per les parts"* (causa 2007-12-RE, sentència del 7 de setembre del 2007, i, causa 2013-38-RE, sentència del 3 de febrer del 2014), allò que és precisament el cas d'autes, en haver-se prestat tant la declaració de la recurrent, com la de la totalitat dels testimonis, davant del Tribunal el dia de la vista oral, amb respecte dels principis d'immediació i de contradicció.

- Per aquests motius, la Sala Penal declara que el procediment seguit en el marc d'aquesta causa és aquell que està legalment establert i no havent-se observat la vulneració del dret a un procés degut, el motiu principal del recurs ha de ser desestimat, no havent-hi lloc a pronunciar la nul·litat de la sentència impugnada.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és ni una tercera instància, ni un tribunal suprem, ni un tribunal de cassació.

3.2. Cal recordar que la interpretació dels fets i de les normes aplicables corresponen a les jurisdiccions ordinàries, llevat que això condueixi a una resolució il·lògica, arbitrària, no raonable o que infringeixi els drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3.3. En aquest cas, la recurrent fonamenta el seu recurs d'empara en la vulneració dels drets a la presumpció d'innocència i a la defensa.

3.4. Pel que fa a la presumpció d'innocència, cal posar en relleu de manera general que ser encausat en un procediment penal no equival a una condemna i que això és particularment cert en el cas d'una ordenança penal, ja que aquesta només pot desembocar en una condemna mitjançant l'acceptació de la persona que és objecte de l'ordenança. Atès que la condemna va ser pronunciada

després de la vista oral en què la recurrent va ser escoltada, no es pot considerar que s'hagi vulnerat el principi de la presumpció d'innocència.

3.5. Pel que fa a la vulneració del seu dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a la defensa, la recurrent va ser assistida en tot moment per un advocat, el qual la va assessorar fins i tot abans de la proposta de l'ordenança penal i el qual va tenir accés al conjunt de les actuacions abans de la vista oral.

3.6. Així doncs, la defensa de la recurrent es va dur a terme, d'acord amb les disposicions del Codi de procediment penal, tant en primera instància, com en apel·lació, i els seus arguments van ser examinats en aquella vista dins el respecte del principi de contracció, segons les jurisprudències respectives del Tribunal Superior de Justícia, del Tribunal Constitucional i del Tribunal Europeu dels Drets Humans en matèria de proves que han de ser considerades com a autèntiques en matèria penal.

3.7. També s'ha de notar, a més, que la declaració inicial de la recurrent davant el Servei de Policia, on es va presentar com a víctima, es trobava a les actuacions des de l'inici del procediment.

3.8. Per consegüent, l'argument segons el qual s'han vulnerat els seus drets a la jurisdicció i a la defensa no està fonamentat.

3.9. Cal concloure, doncs, que aquest recurs d'empara està mancat manifestament de contingut constitucional i ha de ser declarat inadmissible a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2025-69-RE interposat per la representació processal de la Sra. Andrea Puig Muñoz contra la sentència del 30 de juny del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al Tribunal de Corts, a la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 16 d'octubre del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat

Jean-Yves Caullet

Magistrat
